

2024-08-22
LI2024/01586

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Statskontoret
Box 396
101 27 Stockholm

Uppdrag att utföra en analys av Livsmedelsverkets förutsättningar att fullgöra sina uppgifter och uppdrag samt regeringens styrning av myndigheten

Regeringens beslut

Regeringen ger Statskontoret i uppdrag att med utgångspunkt i modellen för myndighetsanalyser analysera

- Livsmedelsverkets förutsättningar och förmåga att fullgöra sina uppgifter och uppdrag samt hur myndighetens olika uppgifter påverkar dess möjligheter att nå resultat inom sina olika verksamheter,
- ändamålsenligheten och effektiviteten i myndighetens interna styrning och uppföljning,
- hur helt eller delvis avgiftsfinansierade verksamheters planering och genomförande påverkas av nuvarande avgiftskonstruktioner och vilka finansieringsformer som är lämpliga för att säkerställa en effektiv och hållbar verksamhet,
- hur Livsmedelsverkets kontaktytor och dialog med olika målgrupper fungerar,
- hur gränsdragningen av myndighetens uppgifter i förhållande till andra myndigheter med närliggande uppgifter är utformad och fungerar, samt
- om regeringens styrning av Livsmedelsverket ger förutsättningar för ett effektivt, rättssäkert och ekonomiskt hållbart genomförande.

Statskontoret ska utifrån genomförd analys vid behov lämna förslag på åtgärder som Livsmedelsverket eller regeringen bör vidta för att stärka förutsättningarna för att uppgifterna ska utföras på ett effektivt, rättssäkert och ekonomiskt hållbart sätt.

Under uppdragets genomförande ska Statskontoret inhämta synpunkter från Ekonomistyrningsverket när det gäller frågor som rör de ekonomiska målen och i övriga fall då det bedöms lämpligt.

Statskontoret ska i lämplig utsträckning beakta den pågående utredningen om en översyn av kontrollorganisationen och finansieringen av kontroll i livsmedelskedjan för att förenkla för företag (LI 2023:09) samt de nyligen redovisade betänkandena Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44) och Livsmedelsberedskap för en ny tid (SOU 2024:8). Statskontoret ska även beakta Riksrevisionens pågående granskning av Livsmedelsverkets och vissa andra myndigheters avgiftsbelagda tjänster till företag samt andra relevanta utredningar som pågår för att effektivisera statsförvaltningen.

Livsmedelsverket ska bistå Statskontoret med de uppgifter och förutsättningar som krävs för att Statskontoret ska kunna fullgöra uppdraget på ett ändamålsenligt sätt.

Statskontoret ska löpande hålla Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) informerat under uppdragets genomförande. Statskontoret ska senast den 31 maj 2025 lämna en muntlig delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet) och senast den 1 oktober 2025 lämna en skriftlig slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).

Skälen för regeringens beslut

Livsmedelsverket är förvaltningsmyndighet för livsmedelsfrågor och ansvarar för att i konsumenternas intresse arbeta för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och en hållbar livsmedelskonsumtion. Livsmedelsverket ska verka för en riskbaserad, effektiv och likvärdig livsmedelskontroll. I detta ingår att leda, samordna och följa upp livsmedelskontrollen och att utöva offentlig kontroll av slakterier och andra anläggningar med animalieproduktion samt bedriva undersökningar av livsmedel. Livsmedelsverket är en myndighet av flera som ansvarar för livsmedelskontroll. Utöver Livsmedelsverket utövar även kommuner och länsstyrelser sådan kontroll.

Livsmedelsverket ska även informera om en hållbar livsmedelskonsumtion och utveckla de offentliga måltiderna samt underlätta och skapa goda

förutsättningar för företagande i livsmedelssektorn för en konkurrenskraftig livsmedelskedja. Livsmedelsverket är vidare beredskapsmyndighet och ansvarar för att samordna kris- och beredskapsplaneringen av dricksvattenförsörjning och livsmedelsförsörjning i leden efter primärproduktionen och är sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn livsmedelsförsörjning och dricksvatten.

Livsmedelsverkets verksamhet finansieras genom avgifter, anslag och bidrag. Anslagen är den största finansieringskällan och genererade ca 52 procent av myndighetens intäkter under 2023. Avgiftsintäkterna utgjorde ca 40 procent och bidragsintäkterna ca 8 procent av intäkterna för 2023. Avgifterna tas ut från olika aktörer och regleras i olika förordningar beslutade av regeringen. Även direkt tillämplig unionsrätt om kontroll innehåller bestämmelser om vilka avgifter som ska tas ut för kontroll och hur de ska beräknas. Den avgiftsfinansierade verksamheten medför utmaningar att förutse vilka intäkter verksamheten kommer att ha. I vissa fall finansieras enskilda verksamheter både av avgifter, vars storlek regleras i direkt tillämplig unionsrätt, och av anslag. I dessa fall är det svårt att förutse vilken nivå på anslagsfinansiering som krävs för att täcka verksamhetens kostnader i den mån de inte täcks av avgifter.

Livsmedelsverket har en bred verksamhet med många olika uppgifter och finansieringsformer. Regeringen konstaterade i budgetpropositionen för 2024 att statsförvaltningen måste vara ändamålsenligt organiserad för att leverera de resultat som regeringen och medborgarna förväntar sig och att det därför finns ett behov av att se över myndigheternas uppgifter (prop. 2023/24:1 utg. omr. 2, avsnitt 4). Övriga myndigheter med uppgifter som är närliggande Livsmedelsverkets uppgifter så som de beskrivits ovan är bl.a. Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, länsstyrelserna och kommunerna.

Vissa delar av Livsmedelsverkets verksamhet har varit föremål för analyser av Statskontoret tidigare, t.ex. myndighetens styrning av livsmedelskontrollen samt arbetet med Livsmedelsverkets kompetenscentrum för måltider inom vård, skola och omsorg men ingen samlad analys av myndigheten och regeringens styrning har gjorts.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att Livsmedelsverkets förmåga och förutsättningar att fullgöra sina uppgifter och uppdrag samt

förutsättningarna för att uppgifterna hos Livsmedelsverket och hos myndigheter med närliggande uppgifter ska utföras på ett effektivt, ändamålsenligt och rättssäkert sätt, bör analyseras.

På regeringens vägnar

Peter Kullgren

Stefan Ernlund

Kopia till

Finansdepartementet/BA och SFÖ
Socialdepartementet/HC FTP
Livsmedelsverket